

Maria KLONOWSKA-MATYNIA*
Joanna PALINKIEWICZ**

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W TEORII EKONOMICZNEJ

Zarys treści: artykuł ma charakter teoretyczny, a jego głównym celem jest usystematyzowanie wiedzy na temat przedsiębiorczości oraz próba odpowiedzi na pytanie: czym jest przedsiębiorczość i jakie są jej rodzaje? oraz na czym polega procesowe ujęcie przedsiębiorczości. W artykule oparto się na literaturze krajowej i zagranicznej podejmującej tematykę przedsiębiorczości.

Słowa kluczowe: przedsiębiorczość, przedsiębiorca, proces.

Wstęp

Przedsiębiorczość już od bardzo dawnych czasów wiązała się, czy to w aspekcie ekonomicznym, czy też psychologicznym, z poszukiwaniem i wdrażaniem nowych form rozwoju oraz ze zmianą statusu społecznego przez niezwykle aktywne jednostki, społeczeństwa, narody. Przyczyniało się do tego zdobycie władzy lub kapitału poprzez uczestnictwo w wydarzeniach istotnych na skalę światową, jak np.: odkrycia geograficzne, podboje, emigracje, działalność gospodarcza¹. Jako przykład postawy przedsiębiorczej jeszcze z czasów średniowiecza uważa się działalność Marco Polo, który odkrył drogę handlową do Indii i krajów Dalekiego Wschodu².

Istota i pojęcie przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość najprościej można określić jako sztukę radzenia sobie w przeróżnych sytuacjach życiowych. Można ją wytrenować i się jej nauczyć³. Według S. Shane'a i S. Venkataramana są to wszelkie działania, na które

* Katedra Ekonomii, Wydział Nauk Ekonomicznych, Politechnika Koszalińska

** Absolwentka Wydziału Nauk Ekonomicznych Politechniki Koszalińskiej

¹ T. Piecuch, *Przedsiębiorczość. Podstawy teoretyczne*, C. H. Beck, Warszawa 2010, s. 14.

² T. Gruszecki, *Przedsiębiorca w teorii ekonomii*, Cedor, Warszawa, 1994, s. 40.

³ *Nauka o przedsiębiorstwie. Wybrane zagadnienia*, praca zbiorowa pod red. I. Lichniak, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2009, s. 71.

składają się identyfikacja, ocena i eksploatacja szans wprowadzenia nowych produktów i nowych usług, czy też sposobów organizowania, nowych rynków, surowców⁴. Ponadto ekonomiści ci zakładają występowanie w przedsiębiorczości takich elementów, jak⁵:

- istnienie szans rynkowych jest wymogiem przedsiębiorczości;
- nieodłączną częścią procesu przedsiębiorczego jest ponoszenie ryzyka;
- występowanie różnic między osobami powodującymi odmienne możliwości widzenia szans rynkowych;
- proces przedsiębiorczy wymaga organizowania w sensie tworzenia nowych kombinacji zasobów;
- proces przedsiębiorczy wymaga wprowadzenia innowacji, nie koniecznie o charakterze przełomowym.

Istota przedsiębiorczości tkwi w inicjowaniu tworzenia projektów a także nowych form działalności, które zaspokajałyby potrzeby i generowały zyski oraz umożliwiałyby reprodukcję i rozwój przedsiębiorczości⁶. Przedsiębiorczość można rozpatrywać w trzech aspektach, ściśle ze sobą powiązanych i wzajemnie się uzupełniających. Wyróżnia się zatem takie aspekty, jak⁷: postawa, zachowanie i proces.

Ujęcie przedsiębiorczości jako postawy podkreśla znaczenie cech charakteryzujących przedsiębiorcę, jego osobowość, predyspozycje, wiedzę ogólną i tą dotyczącą funkcjonowania rynków. To także określone sposoby reakcji i gotowość do podejmowania działań. Postawa warunkuje zachowania i wpływa na ich efektywność⁸. Przedsiębiorczość odzwierciedlana jest w twórczym i aktywnym dążeniu do doskonalenia istniejących stanów rzeczy oraz wyraża gotowość do podejmowania nowych działań czy chociażby rozszerzania dotychczasowych. Zmierza się tym samym do osiągnięcia złożonych, wielopłaszczyznowych korzyści materialnych. Skutkuje to zwiększeniem

⁴ S. Shane, *A General Theory of Entrepreneurship. the Individual – Opportunity Nexus*, Edward Elgar Pub., Northampton, 2003, s. 3.

⁵ Tamże, s. 5.

⁶ A. Kożuch, A. Dyndalewicz, *Ekonomika i organizacja przedsiębiorstwa*, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Białystok 2004, s. 7.

⁷ T. Piecuch, op. cit., s. 37-44.

⁸ Tamże, s. 38-39.

dochodów i poprawą warunków pracy i życia⁹. Postawy przedsiębiorcze składają się z trzech elementów. Są to¹⁰:

- emocjonalny, tj. nastroje i uczucia;
- behawioralny, tj. predyspozycje do pewnych zachowań w określonych sytuacjach;
- poznawczy, tj. informacje, opinie, wiedza, umiejętności.

Z kolei zachowanie oznacza specyficzny rodzaj aktywności, zdolność wykorzystywania pomysłów oraz pojawiających się okazji, które nie są dostrzegane lub są ignorowane przez innych ludzi. Jest ono ściśle związane z postawami przedsiębiorców, warunkuje je. Przedsiębiorcze zachowania uwarunkowane są różnymi potrzebami i cechami osobowościowymi, zaś ukazywane są w przyjętych celach, dążeniach i skutkach działalności przedsiębiorców¹¹.

Procesowe ujęcie przedsiębiorczości

Najbardziej popularnym ujęciem przedsiębiorczości w literaturze jest ujęcie procesowe, które oznacza tworzenie, kreowanie nowych przedsięwzięć. Omawiana perspektywa przedsiębiorczości jest procesem obejmującym następujące po sobie etapy, skoncentrowanym na wykorzystaniu pomysłu innowacyjnego oraz uwzględniającym możliwości występowania ryzyka a także mającym na celu przyniesienie określonych korzyści. Ujęcie procesowe, według A. Shapero, obejmuje przejawienie inicjatywy (indywidualnie lub grupowo), połączenie zasobów do utworzenia przedsiębiorstwa, kontrolowanie funkcjonowania, swobodę działania, a także ryzyko¹². Podejmowanie a następnie prowadzenie działalności gospodarczej wymaga pomysłu, odwagi oraz podejmowania i ponoszenia ryzyka. Poniższy rysunek przedstawia model Timmonsa, który wskazuje na najważniejsze elementy składowe procesu przedsiębiorczego.

Głównymi elementami procesu przedsiębiorczego są szansa, zasoby oraz zespół. Przedsiębiorca w pierwszej kolejności musi rozpoznać na rynku szansę. Szansa stanowi podstawę całego procesu. Jej występowanie skłania do podjęcia działań, dzięki którym będzie możliwe jej wykorzystanie. Jednakże szansa nie

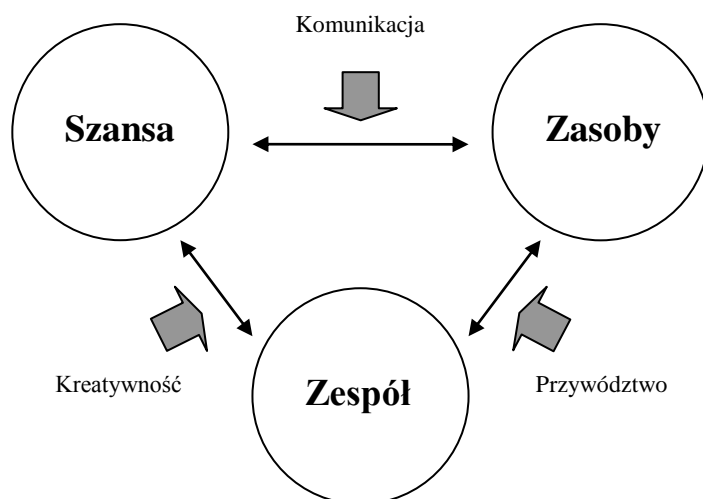
⁹ A. P. Wiatrak, *Pojęcie przedsiębiorczości, jej cele i rodzaje*, [w]: *Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości – szanse i zagrożenia*, praca zbiorowa pod red. K. Jaremczuka, Tarnobrzeg, 2003, s. 26.

¹⁰ M. BIAŁASIEWICZ, *PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ – POŻĄDANA KOMPETENCJA*, STUDIA I PRACE WYDZIAŁU NAUK EKONOMICZNYCH I ZARZĄDZANIA, UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI, 2008, NR 1, S. 9.

¹¹ T. Piecuch, op. cit., s. 40-41.

¹² Tamże, s. 42-44.

może być utożsamiana z pomysłem, gdyż pomysł to nic innego, jak uzupełnienie luki rynkowej. Zastosowanie odpowiedniego produktu czy usługi zaspokajającej oczekiwania i potrzeby klientów stanowi niezbędny element do wykorzystania zaistniałej szansy. Przedsiębiorca w dalszej kolejności tworzy zespół. Należy uwzględnić tu posiadane kwalifikacje zawodowe i zdobyte doświadczenie, motywację, zaangażowanie, umiejętność pracy w zespole, a także samodzielność i kreatywność. Ostatni element stanowi pozyskanie odpowiednich zasobów¹³.

Rysunek 1. Elementy procesu przedsiębiorczego

Źródło: J. A. Timmons, *New Venture Creation: Entrepreneurship for the 21 Century*, Irwin/McGraw-Hill, Boston, 1999, s. 38.

Przedsiębiorczość spełnia określone funkcje, które widoczne są w sytuacji i pozycji, w jakiej aktualnie znajduje się przedsiębiorstwo. Mogą one mieć charakter podstawowy, a więc znacząco wpływają na osiągnięcie wyznaczonych celów. Funkcje przedsiębiorczości pomocnicze obejmują wszystkie działania, które są niezbędne przy zrealizowaniu funkcji podstawowych. Przedsiębiorczość pełni również funkcję regulacyjną, obejmującą np. kształtowanie struktury organizacyjnej¹⁴. A. Koźmiński wskazuje na następujące funkcje przedsiębiorczości¹⁵:

¹³ B. Glinka, S. Gudkova, *Przedsiębiorczość*, Wolters Kluwer, Warszawa, 2011, s. 56-58.

¹⁴ J. Moczyłowska, I. Pacewicz, *Przedsiębiorczość*, FOSZE, Rzeszów, 2007, s. 21.

¹⁵ A. K. Koźmiński, *Zarządzanie w warunkach niepewności*, PWN, Warszawa 2004, s. 165.

- intensywne wykorzystywanie zasobów, szczególnie wiedzy oraz kapitału intelektualnego;
- szybkość i elastyczność reakcji na pojawiające się sygnały rynkowe;
- kreowanie oraz testowanie innowacji;
- bufor ochronny;
- zacieranie granic między organizacjami, a otoczeniem.

Jako że przedsiębiorczość i osoba przedsiębiorcy ściśle się ze sobą wiążą, należy zatem wyjaśnić, kim jest przedsiębiorca. W świetle przepisów prawa przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową¹⁶. Przedsiębiorca w tym rozumieniu jest identyfikowany z właścicielem. W literaturze ekonomicznej podkreśla się jednak, że przedsiębiorcą jest także¹⁷: menedżer lub nadzorca, innowator, osoba zatrudniająca czynniki produkcji, koordynator zasobów produkcyjnych, osoba wykazująca cechy przedsiębiorcze. I właśnie przez pryzmat cech osobowych, talentów czy umiejętności bardzo często opisuje się przedsiębiorczość i przedsiębiorcę. Rola przedsiębiorcy w procesie przedsiębiorczym jest najważniejsza, bowiem to on podejmuje i prowadzi działalność, ale także wykorzystuje pojawiające się i niedostrzeżone przez innych szanse rynkowe.

Przedsiębiorca jest zatem kluczową postacią przedsiębiorstwa. Jest inicjatorem i organizatorem, potrafiącym odnajdywać najlepsze sposoby dostosowywania zasobów produkcyjnych do ludzkich potrzeb. Przed wszystkim posiada umiejętności skutecznego i efektywnego działania i wdrażania nowych koncepcji¹⁸. Wykazuje się pomysłowością i jest gotowy do podejmowania działań innowacyjnych, nie boi się nowych wyzwań i cierpliwie realizuje wszystkie postawione sobie cele i zadania. Posiada silną motywację, niejednokrotnie połączoną z pasją. Przedsiębiorczość wymaga kreatywności, to ona determinuje poszukiwanie i tworzenie szans. Oznacza ponadto umiejętność wychodzenia poza standardowe ramy myślenia i posiadaną wiedzę. Jej poziom jest wyznacznikiem innowacyjności¹⁹. Posiadanie odpowiednich predyspozycji i wykorzystanie tego potencjału jest niezbędne zatem do osiągnięcia sukcesu i pełnej satysfakcji. Należy zwrócić uwagę na to, że motywem przedsiębiorczości jest chęć osiągnięcia zysków, jednakże nie z zamiarem zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych, zaś w celu stworzenia prywatnej

¹⁶ Art. 43 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz. U. z 1964 r., Nr 16, poz. 93.

¹⁷ T. Piecuch, op. cit., s. 58.

¹⁸ *Nauka o przedsiębiorstwie*, s. 74.

¹⁹ J. Karpacz, *Kreatywność przedsiębiorców jako determinanta poszukiwania szans*, „Przegląd Organizacji”, 2011, Nr 1, s. 8.

dynastii przemysłowej. Menedżerowie z kolei kierują się głównie wysokim wynagrodzeniem, prestiżem społecznym czy samorealizacją²⁰. Osoby przedsiębiorcze odgrywają główną rolę w gospodarce.

Rodzaje przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość to zjawisko niezwykle złożone, bowiem dotyczy działań nie tylko jednostki, ale także działań w ramach całej organizacji. Poniżej zostały zaprezentowane różne rodzaje przedsiębiorczości.

Przedsiębiorczość korporacyjna jest najczęściej pojawiającym się przykładem przedsiębiorczości. Oznacza ona działalność przedsiębiorczą w organizacjach, podejmowaną przez indywidualne jednostki, bądź grupy osób, mającą na celu identyfikację i wykorzystanie szans rynkowych, a także zaprowadzenie zmian²¹. Jest to także umiejętność dosyć szybkiego dostosowania się do otoczenia i próba jak najlepszego zaspokojenia jakże różnorodnych i nieograniczonych potrzeb człowieka. Najważniejszym założeniem przedsiębiorczości korporacyjnej jest zapewnienie porozumienia pomiędzy indywidualnymi przedsiębiorcami lub ich zespołami a organizacją, którą reprezentują menedżerowie. Menedżerowie mają za zadanie zapewnić bezpieczeństwo prowadzenia działań i równocześnie umożliwić podział osiągniętych w późniejszym czasie efektów będących wynikiem innowacji²².

Wyróżnia się następujące typy zjawisk obejmujących przedsiębiorczość, które mogą, ale wcale nie muszą być powiązane wzajemnie²³:

- utworzenie nowych jednostek gospodarczych przez działającą na rynku korporację; rozróżnia się tutaj zewnętrzne przedsięwzięcia korporacyjne (utworzenie nowych jednostek zależnych w pewnym stopniu od przedsiębiorstwa macierzystego, ale jednocześnie od niego odrębnych) oraz wewnętrzne przedsięwzięcia korporacyjne (tworzenie jednostek w ramach przedsiębiorstwa, np. wydział, oddział);

²⁰ *Podstawy nauki o organizacji. Przedsiębiorstwo jako organizacja gospodarcza*, praca zbiorowa pod red. S. Marek, M. Białasiewicz, PWE, Warszawa, 2011, s. 37.

²¹ B. Glinka, S. Gudkova op. cit., s. 25-26.

²² B. CZERNIACHOWICZ, *UWARUNKOWANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI KORPORACYJNEJ NA PRZYKŁADZIE PRZEDSIĘBIORSTW Z WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO*, STUDIA I PRACE WYDZIAŁU NAUK EKONOMICZNYCH I ZARZĄDZANIA, UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI, 2011, NR 21, S. 199.

²³ *Podstawy nauki...* s. 53-54.

- przemiany w organizacji obejmujące odnowę lub przeobrażenie kluczowych idei, które stanowiły podstawę stworzenia organizacji: następuje zmiana profilu działalności, kluczowych klientów czy samej już organizacji; można spotkać się również z inną nazwą tego zjawiska a mianowicie odnowa strategiczna, bądź rewitalizacja przedsiębiorstwa;
- innowacje.

Rysunek 2. Przedsiębiorczość korporacyjna rodzaje

Źródło: *Podstawy nauki o przedsiębiorstwie*, (red.) J. Lichtarski, Akademia Ekonomiczna, Wrocław, 2003, s. 54.

Kolejnym przykładem przedsiębiorczości jest przedsiębiorczość niezależna. Dotyczy ona, podobnie jak przy przedsiębiorczości korporacyjnej, osoby lub grupy, lecz już działającej niezależnie od przedsiębiorstwa i obejmuje tworzenie nowych przedsiębiorstw. Przedsiębiorczość ta jest rozpatrywana pod względem różnych kryteriów. Jeśli weźmie się za punkt odniesienia liczbę osób, wtedy wyróżnić można przedsiębiorczość indywidualną lub zespołową. Innymi kryteriami są stopień innowacyjności oraz doświadczenie²⁴.

Z kolei przedsiębiorczość garażowa ukazuje siłę innowacyjnego przedsięwzięcia oraz zaangażowanie przedsiębiorców, dzięki czemu nowe przedsięwzięcia mające swój początek w garażu intensywnie się rozwijają oraz osiągają niebotyczne rozmiary. Za pierwszy garaż w historii, uznaje się garaż Williama Hewletta i Davida Packarda, gdzie opracowany został oscylator dźwięku, zakupiony później przez Disneya. Garaż stanowi metaforę wczesnego stadium rozwoju biznesu. Bo przecież każde inne miejsce może stać się takim swoistym garażem, gdzie powstały pierwsze pomysły i plany nowych przedsięwzięć²⁵.

²⁴ *Podstawy nauki...* s. 51-52.

²⁵ B. Glinka, S. Gudkova, op. cit., s. 20.

Przedsiębiorczość intelektualna została zdefiniowana przez S. Kwiatkowskiego jako tworzenie fundamentów bogactwa materialnego z wiedzy niematerialnej dla jednostek, grup społecznych bądź narodów²⁶. Wyróżnił on także cechy charakterystyczne dla przedsiębiorczości intelektualnej, a mianowicie²⁷:

- przedsiębiorca intelektualny porusza się w różnorodnych środowiskach, tworząc różnorodne powiązania i kontakty, a następnie je wykorzystuje i pielęgnuje. Stanowi to przejaw jego siły i jest potencjalną bazą ekspansji;
- przedsiębiorca dokonuje integracji procesu gromadzenia, przetwarzania i selekcjonowania informacji z procesem wyboru odpowiedniego wariantu do działania;
- globalne działanie przedsiębiorcy, a więc wykorzystuje rozległe horyzonty poznawcze w procesie identyfikacji, operacjonalizacji i wykorzystania pojawiających się szans w kontekście lokalnym;
- umiejętność tworzenia sytuacji przynoszących satysfakcjonujące i zadowalające rezultaty i korzyści;
- rola, jaką pełni przedsiębiorca stanowi dla niego intelektualne wyzwanie, dzięki czemu zachowany zostaje dystans. Jest również źródłem inspiracji;
- przedsiębiorca intelektualny w swej działalności uwzględnia kwestie etyczne.

Wyróżnia się także przedsiębiorczość społeczną, którą definiuje się jako aktywne wyszukiwanie i wykorzystywanie szans, które pozwolą rozwiązywać społeczne problemy. Głównym inicjatorem wszelkich działań jest wrażliwy a zarazem pełny pasji przedsiębiorca społeczny. Ten rodzaj przedsiębiorczości można rozpatrywać w dwóch aspektach. Po pierwsze jako zjawisko związane z działalnością innowacyjną w organizacjach typu non-profit, czyli nienastawionych na zyski (np. fundacja). Po drugie jako przedsięwzięcia biznesowe, mające na celu realizację określonych zadań społecznych, z których część zysku przekazywana jest na cele społeczne²⁸.

Coraz większego znaczenia w gospodarce nabiera przedsiębiorczość kobiet. Zakładają one działalność już nie tylko w dziedzinach typowo kobiecych, jak np., fryzjerstwo, ale także w branżach, gdzie prym wiodą mężczyźni, np. budownictwo²⁹. Na podstawie badań przeprowadzonych w Polsce stwierdzono, że wzrost ilości zakładanych firm przez kobiety dowodzi,

²⁶ S. Kwiatkowski, *Przedsiębiorczość intelektualna*, PWN, Warszawa, 2000, s. 8.

²⁷ Tamże, s. 24-26.

²⁸ B. Glinka, S. Gudkova, op. cit., s. 23.

²⁹ Tamże, s. 23-24.

że kobiety wykazują się silną przedsiębiorczością oraz posiadają kluczowe cechy przedsiębiorcze. Głównymi motywami zakładania działalności gospodarczej przez kobiety są: rozwój zawodowy, niezależność finansowa i wpływ na własny los, trudności w znalezieniu pracy³⁰. Kobiety stają się coraz bardziej niezależne a tym samym są mniej podatne na wpływy zewnętrzne i stereotypy wynikające z tradycji i dotychczasowego postrzegania roli kobiet. Coraz częściej określa się kobiety jako perfekcjonistki, dla których każda porażka staje się swoistą motywacją do działalności, a każdy kolejny krok stanowi kolejny etap w samorealizacji³¹.

Jeszcze innym rodzajem przedsiębiorczości jest przedsiębiorczość rodzinna, którą determinuje zaangażowanie członków rodziny. Rodzina stanowi sprzyjające środowisko, które może stać się początkiem przedsiębiorczości oddziałującej na dużą skalę. Główną cechą jest tutaj współzależność biznesu i rodziny. Członkowie rodziny dzielą pracę oraz własność. Istota przedsiębiorczości rodzinnej tkwi również w takich elementach jak:

- uzależnienie wyboru kariery i drogi życiowej członków rodziny od istnienia firmy rodzinnej;
- kluczowa pozycja członków rodziny w kontrolowaniu firmy;
- wspólna odpowiedzialność rodziny za funkcjonowanie i przyszłość przedsiębiorstwa;
- wpływ stosunków rodzinnych na przejęcie kierownictwa³².

Przedsiębiorczość rodzinna narażona jest na problemy wynikające z wewnętrznych konfliktów na tle biznesowym jak i rodzinnym, poza tym najwyższe stanowiska obsadzone są przez członków rodziny. Wzajemne zaufanie, troska o pracowników i klientów organizacji a także większa elastyczność i długofalowe cele należą do pozytywnych aspektów takiej przedsiębiorczości³³.

Wysoki stopień ryzyka oraz usilne starania zmierzające do osiągnięcia sukcesu są typowe dla tzw. przedsiębiorczości żywiłowej. Działalność ta z reguły charakteryzuje się innowacyjnością i pomysłowością, często też może wykorzystywać luki prawne i łamać przepisy³⁴.

³⁰ *Przedsiębiorczość kobiet w Polsce*, raport PARP, Warszawa 2011, s. 21-26.

³¹ E. Klimkiewicz, *MSP jako szansa na przedsiębiorczość kobiet*, [w]: *Instytucjonalne i rynkowe uwarunkowania rozwoju przedsiębiorstw w Polsce*, praca zbiorowa pod red. S. Piocha, E. Michalski, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Koszalin, 2008, s. 440.

³² J. Jeżak, W. Kopczyk, A. Winnicka-Kopczyk, *Przedsiębiorstwo rodzinne. Funkcjonowanie i rozwój*, Difin, Warszawa, 2004, s. 17-20.

³³ B. Glinka, S. Gudkova, op. cit., s. 24-25.

³⁴ T. Piecuch, op. cit., s. 45.

Przedsiębiorczość ewolucyjna nawiązuje do tzw. american dream, a więc od pacybuta do dyrektora. W tym rozumieniu przedsiębiorczości, każdy ma takie same szanse stania się przedsiębiorcą. Warunkiem jest jednak stałe doskonalenie swoich umiejętności i poszerzanie wiedzy, dzięki czemu kolejne szczeble w karierze zawodowej mogą zostać zdobyte. Niezwykle istotne znaczenie odgrywa tu wytrwałość, profesjonalizm oraz poparcie społeczne³⁵.

Przedsiębiorczość etyczna związana jest z przyjętym w życiu codziennym i w działalności gospodarczej systemem filozoficzno-religijnym³⁶. Oznacza to zatem uczciwość, rzetelną pracę, oszczędność, lojalność i rozwagę w podejmowaniu decyzji.

Przedsiębiorczość systemowa jest typowa dla krajów posiadających rozwiniętą gospodarkę rynkową, gdzie państwo promuje i wspiera działania przedsiębiorcze a także stwarza odpowiednie warunki dla rozwoju przedsiębiorczości³⁷.

Zakończenie

Treść niniejszego artykułu nie wyczerpuje podjętego tematu. Pozwala natomiast dokonać usystematyzowania i utrwalenia wiedzy na temat przedsiębiorczości. Stanowić może także podstawową bazę do dalszych rozważań na temat roli przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym w skali mikro, mezo- i makroekonomicznej.

Bibliografia

1. Art. 43 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz. U. z 1964 r., Nr 16, poz. 93.
2. BIAŁASIEWICZ M., *PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ – POŻĄDANA KOMPETENCJA*, STUDIA I PRACE WYDZIAŁU NAUK EKONOMICZNYCH I ZARZĄDZANIA, UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI, 2008, NR 1.
3. CZERNIACHOWICZ B., *UWARUNKOWANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI KORPORACYJNEJ NA PRZYKŁADZIE PRZEDSIĘBIORSTW Z WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO*, STUDIA I PRACE WYDZIAŁU NAUK EKONOMICZNYCH I ZARZĄDZANIA, UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI, 2011, NR 21.

³⁵ J. Moczydłowska, I. Pacewicz, *Przedsiębiorczość*, FOSZE, Rzeszów, 2007, s. 26.

³⁶ *Podstawy nauki o organizacji. Przedsiębiorstwo jako organizacja gospodarcza*, praca zbiorowa pod red. S. Marek, M. Białasiewicz, PWE, Warszawa, 2011, s. 39.

³⁷ T. Piecuch, op. cit., s. 45.

4. Glinka B., Gudkova S., *Przedsiębiorczość*, Wolters Kluwer, Warszawa, 2011.
5. Gruszecki T., *Przedsiębiorca w teorii ekonomii*, Cedor, Warszawa, 1994.
6. Jeżak J., Kopczyk W., Winnicka-Kopczyk A., *Przedsiębiorstwo rodzinne. Funkcjonowanie i rozwój*, Difin, Warszawa, 2004.
7. Karpacz J., *Kreatywność przedsiębiorców jako determinanta poszukiwania szans*, „Przegląd Organizacji”, 2011, Nr 1.
8. Klimkiewicz E., *MSP jako szansa na przedsiębiorczość kobiet*, [w]: *Instytucjonalne i rynkowe uwarunkowania rozwoju przedsiębiorstw w Polsce*, praca zbiorowa pod red. S. Piocha, E. Michalski, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Koszalin, 2008.
9. Koźmiński A. K., *Zarządzanie w warunkach niepewności*, PWN, Warszawa, 2004.
10. Kożuch A., Dyndalewicz A., *Ekonomika i organizacja przedsiębiorstwa*, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Białystok 2004.
11. Kwiatkowski S., *Przedsiębiorczość intelektualna*, PWN, Warszawa, 2000.
12. Moczydłowska J., Pacewicz I., *Przedsiębiorczość*, FOSZE, Rzeszów, 2007.
13. *Nauka o przedsiębiorstwie. Wybrane zagadnienia*, praca zbiorowa pod red. I. Lichniak, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa, 2009.
14. Piecuch T., *Przedsiębiorczość. Podstawy teoretyczne*, C. H. Beck, Warszawa 2010.
15. *Podstawy nauki o organizacji. Przedsiębiorstwo jako organizacja gospodarcza*, praca zbiorowa pod red. S. Marek, M. Białasiewicz, PWE, Warszawa, 2011.
16. *Przedsiębiorczość kobiet w Polsce*, raport PARP, Warszawa, 2011.
17. Shane S., *A General Theory of Entrepreneurship. the Individual – Opportunity Nexus*, Edward Elgar Pub., Northampton, 2003.
18. Timmons J. A., *New Venture Creation: Entrepreneurship for the 21 Century*, Irwin/McGraw-Hill, Boston, 1999.
19. Wiatrak A. P., *Pojęcie przedsiębiorczości, jej cele i rodzaje*, [w]: *Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości – szanse i zagrożenia* (red.) K. Jaremczuk, Tarnobrzeg 2003.

ENTREPRENEURSHIP IN ECONOMIC THEORY

The article is theoretical, and its main purpose is to answer the question: what is entrepreneurship and what are its types? and what is the process of entrepreneurship scene. The article was based on domestic and foreign literature dealing entrepreneurship.

Key words: entrepreneurship, entrepreneur, process.